

FAQ –konkurs nr RPMP.09.01.01-IP.01-12-105/17

- aktualizacja 9 lutego 2018 r.

Pytanie 1: Czy istnieje wskaźnik określający procentowy udział osób bezrobotnych/biernych zawodowo w stosunku do osób posiadających zatrudnienie?

Nie określono dodatkowego wskaźnika dotyczącego udziału osób zatrudnionych w projekcie.

Pytanie 2: W ramach wskaźnika efektywności zatrudnieniowej należy wykazywać: „osoby lub środowiska zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym” oraz osobno „osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności, osoby z niepełnosprawnością intelektualną oraz osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi”. Czy osoby niepełnosprawne należy wykazać dodatkowo jako osoby wykluczone?

Efektywność zatrudnieniowa jest mierzona rozłącznie w odniesieniu do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz w odniesieniu do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi, które zakończyły udział w projekcie.

Przykład 1: Na etapie wniosku o dofinansowanie Wnioskodawca informuje, że udział w projekcie zgodnie ze ścieżką zakończy 100 osób z czego: 60 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz 40 osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi. W takim przypadku wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla 60 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym musi zostać osiągnięty na poziomie co najmniej 22%, natomiast dla 40 osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi na poziomie co najmniej 12%.

Pytanie 3: Czy jest dopuszczalna sytuacja, w której ścieżka uczestnictwa w projekcie nie kończy się zatrudnieniem? Np. sytuacja rodzica dziecka z niepełnosprawnością, który nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem i którego ścieżka uczestnictwa w projekcie nie będzie zakończona podjęciem zatrudnienia tylko np. wzmocnieniem kompetencji społecznych?

Uczestnictwo w projekcie nie zawsze musi kończyć się zatrudnieniem. Dana osoba może otrzymać wyłącznie wsparcie w ramach aktywizacji społecznej, co powinno wynikać ze sporządzonej diagnozy potrzeb i potencjału. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej musi być osiągnięty przynajmniej na minimalnym poziomie w projekcie. Warto również zwrócić uwagę, że dla niektórych grup uczestników wskazanych w Regulaminie konkursu nie jest stosowany wskaźnik efektywności zatrudnieniowej.

Pytanie 4: Czy prace interwencyjne dofinansowane z PUP (lub inne wsparcie z Funduszu Pracy) są rozumiane jako podjęcie zatrudnienia gwarantujące osiągnięcie wskaźnika zatrudnieniowego?

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020* (dalej: *Wytyczne w obszarze rynku pracy*) zatrudnienie to podjęcie pracy w oparciu o stosunek pracy, stosunek cywilnoprawny lub podjęcie działalności gospodarczej. Prace interwencyjne organizowane w powyższych formach będą wliczane do wskaźnika efektywności zatrudnieniowej. Należy jednocześnie uwzględnić, że ów wskaźnik jest liczony w stosunku do osób, które zakończyły udział w projekcie zgodnie z przewidzianą ścieżką

lub przerwali w nim udział z powodu podjęcia pracy.

Pytanie 5: Z uwagi, iż w przypadku osób przebywających w pieczy zastępczej nie ma obowiązku stosowania kryteriów efektywności zatrudnieniowej jak liczymy wskaźnik dla pozostałych uczestników? Np. czy mając grupę 100-u uczestników z których 50-u to wychowankowie pieczy zastępczej – wskaźnik zatrudnienia 22% liczymy od 100 osób, czy od pozostałych 50-u?

Do obliczania wskaźnika efektywności zatrudnieniowej nie wliczamy osób przebywających w pieczy zastępczej. W podanym przykładzie wskaźnik należy policzyć w stosunku do osób, które zakończyły udział w projekcie - spośród 50 uczestników nieprzebywających w pieczy zastępczej.

Pytanie 6: Jaki status posiadają rolnicy? Czy są oni wliczani do wskaźnika efektywności zatrudnieniowej?

Zgodnie z interpretacją IZ RPO WM, osoby prowadzące gospodarstwo rolne lub pomagające w jego prowadzeniu są uznawane za pracujące. Niemniej jednak, zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. d *ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* w przypadku osób będących rolnikami status osoby bezrobotnej w PUP mogą otrzymać jedynie osoby będące właścicielami lub posiadaczami samoistnymi lub zależnymi nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych nieprzekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub osoby będące współmałżonkami tych osób, a także osoby będące domownikami, podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych nieprzekraczającej 2 ha przeliczeniowe. Ponadto, zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS osoby prowadzące działalność na własny rachunek, w tym gospodarstwo rolne, uznawane są za pracujących, nawet jeżeli z tej działalności nie osiągają zysków. Niemniej jednak, kierując się zaleceniami Instytucji Koordynującej Umowę Partnerstwa sytuacja osoby na rynku pracy musi każdorazowo podlegać weryfikacji w odniesieniu do konkretnego uczestnika. Tak więc, jeżeli zgodnie z wyżej podanymi zapisami ustawy, rolnik jest zarejestrowany w PUP, zachodzi przesłanka, na podstawie której należy go w projekcie zaliczyć do osób bezrobotnych.

Pytanie nr 7: Wskaźnik „Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – obligatoryjny” – czy zdobycie ww. kwalifikacji musi kończyć się zdobyciem certyfikatu? Czy kursy, np. kasjer, które nie kończą się zdobyciem certyfikatu, mogą być wykazywane do wskaźnika?

W ramach ww. wskaźnika należy wykazać tylko tych uczestników, którzy zdadzą formalny egzamin (przeprowadzony przez uprawnioną do tego instytucję) potwierdzający zdobyte kwalifikacje. Osoby, które ukończyły szkolenia bez zewnętrznego certyfikatu nie są wykazywane we wspomnianym wskaźniku. Beneficjent powinien zadbać o to, aby uczestnicy uzyskiwali również zaświadczenia potwierdzające uczestnictwo w szkoleniach/kursach, takich jak np. kasjer, które mogą być istotne dla potencjalnego pracodawcy (bez wykazywania tych osób we wskaźniku).

Pytanie nr 8: Ustalenie powyższego wskaźnika jest częstokroć niemożliwe, ponieważ nie jest wiadomym jakiego wsparcia będą potrzebować uczestnicy projektu. Jak w takim razie oszacować jego wartość?

Wnioskodawca powinien wartość tego wskaźnika oszacować w oparciu o dotychczasowe doświadczenie w zakresie oferowanego wsparcia.

Pytanie nr 9: Czy tworzenie nowych miejsc w mieszkaniach wspomaganych oznacza, że można także stworzyć mieszkanie wspomagane? Jak rozumieć zapis w zakresie form wsparcia: „wsparcie służące poprawie dostępu do mieszkań wspomaganych poprzez tworzenie miejsc w nowo utworzonych lub istniejących mieszkaniach wspomaganych”?

Zgodnie z zapisami Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (dalej: SzOOP) wsparcie służące poprawie dostępu do mieszkań wspomaganych może polegać na tworzeniu miejsc w nowoutworzonych, jak i w istniejących mieszkaniach wspomaganych.

Oznacza to zarówno możliwość utworzenia nowego mieszkania wspomagane jak i zwiększenia liczby miejsc w mieszkaniu już istniejącym. Tworząc nowe mieszkania wspomagane należy pamiętać o limitach środków przeznaczonych na cross-financing oraz środki trwałe w wydatkach kwalifikowalnych. W przypadku realizacji wsparcia służącego poprawie dostępu do mieszkań wspomaganych, realizowane jest ono w postaci mieszkania chronionego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.). IOK rekomenduje, aby wsparcie było realizowane zgodnie z *Modelem mieszkań wspomaganych adresowanych do osób chorujących psychicznie* (Załącznik nr 14 do Regulaminu) oraz *Modelem mieszkań wspomaganych adresowanych do osób niepełnosprawnych intelektualnie* (Załącznik nr 15).

Pytanie nr 10: Formy szkolne – czy osoba podejmująca studia powinna być wliczana do efektywności zatrudnieniowej? Czy zaliczamy je do form szkolnych, skoro rozpoczęcie nauki jest liczone do efektywności społecznej?

Studia na uczelniach mogą zostać uznane za formę szkolną. Biorąc pod uwagę zapisy *Wytycznych w obszarze rynku pracy*, osoby podejmujące studia nie powinny być uwzględniane we wskaźniku efektywności zatrudnieniowej.

Pytanie nr 11: Co w sytuacji, gdy uczestnik zakończył udział w projekcie w związku z podjęciem pracy, ale okres zatrudnienia wyniósł 1 miesiąc? Czy taka osoba spełni warunki efektywności zatrudnieniowej?

W sytuacji, kiedy umowa została zawarta na okres krótszy niż wskazany w *Wytycznych w obszarze rynku pracy* należy uznać, iż uczestnik zakończył udział w projekcie zgodnie z zaplanowaną ścieżką, natomiast nie spełnił kryterium efektywności zatrudnieniowej ze względu na zbyt krótki okres zatrudnienia. Jeśli umowa została zawarta co najmniej na okres wymagany ww. *Wytycznymi* uczestnik spełnił efektywność zatrudnieniową i może być wliczony do wskaźnika. Zgodnie z *Wytycznymi w obszarze rynku pracy* Podrozdział 3.2 pkt 1 e podczas pomiaru spełnienia kryterium efektywności zatrudnieniowej, uczestników projektu należy wykazywać w momencie podjęcia pracy, ale nie później niż po upływie trzech miesięcy od zakończenia udziału w projekcie. Każdorazowo w przypadku podjęcia zatrudnienia przez uczestnika, oprócz okresu zatrudnienia, należy wziąć pod uwagę również jego formę oraz warunki określone dla każdej z form zatrudnienia pozwalające uznać kryterium za spełnione zgodnie z zapisami Podrozdziału 3.2 *Wytycznych w obszarze rynku pracy*.

Pytanie nr 12: Czy jeśli wychowanek pieczy zastępczej znajdzie zatrudnienie to można go liczyć do wskaźnika efektywności zatrudnieniowej?

Zgodnie z zapisami *Załącznika nr 17 do Regulaminu konkursu efektywności zatrudnieniowej* nie mierzy się między innymi wśród osób będących w pieczy zastępczej i opuszczających tę pieczę. Powyższe oznacza również, że nawet jeśli taka osoba znajdzie zatrudnienie po zakończeniu udziału w projekcie, nie powinna być uwzględniana w wyliczeniach dotyczących wskaźnika efektywności zatrudnieniowej.

Pytanie nr 13: Jeśli beneficjentami są osoby z WTZ z niepełnosprawnością, ale nie jest to niepełnosprawność znaczna, nie jest to niepełnosprawność intelektualna, ani też niepełnosprawność sprzężona, to czy dla tych osób obowiązują obniżone progi dla wskaźnika efektywności zatrudnieniowej?

W odniesieniu do opisanych grup obowiązuje wskaźnik liczony jak dla osób lub środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym tj. na poziomie co najmniej 22 % w przypadku wskaźnika efektywności zatrudnieniowej.

Pytanie nr 14: Jak należy wypełnić wniosek o dofinansowanie w zakresie wskaźników efektywności zatrudnieniowej?

Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej należy wskazać w zapisie procentowym. Jednocześnie IP rekomenduje wprowadzenie przez beneficjenta informacji o wskaźniku efektywności społecznej i efektywności zatrudnieniowej w rozbiciu na następujące 4 kategorie (wprost odnoszące się do wartości wskazanych w kryterium):

- Odsetek osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które po zakończeniu udziału w projekcie dokonały postępu w procesie aktywizacji społeczno-zatrudnieniowej i zmniejszenia dystansu do zatrudnienia lub podjęły dalszą aktywizację - 34%
- Odsetek osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które po zakończeniu udziału w projekcie podjęły zatrudnienie - 22%
- Odsetek osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi, które po zakończeniu udziału w projekcie dokonały postępu w procesie aktywizacji społeczno-zatrudnieniowej i zmniejszenia dystansu do zatrudnienia lub podjęły dalszą aktywizację- 34%
- Odsetek osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi, które po zakończeniu udziału w projekcie podjęły zatrudnienie – 12%.

Pytanie nr 15: Jak będzie traktowane niezrealizowanie wskaźnika, który był założony w kontekście wyczerpania wszystkich mechanizmów zapobiegania ryzyka?

Projekt rozliczany jest na etapie końcowego wniosku o płatność pod względem finansowym proporcjonalnie do stopnia osiągnięcia założeń merytorycznych określonych we wniosku o dofinansowanie projektu, co jest określane jako „reguła proporcjonalności”. W przypadku nieosiągnięcia celu projektu (wyrażonego wskaźnikami produktu lub rezultatu bezpośredniego w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie) – właściwa instytucja będąca stroną umowy może uznać wszystkie lub odpowiednią część wydatków dotychczas rozliczonych w ramach projektu za niekwalifikowalne; wysokość wydatków niekwalifikowalnych uzależniona jest od stopnia niezrealizowania celu projektu; wydatki niekwalifikowalne obejmują wydatki związane z tym zadaniem merytorycznym (zadaniami merytorycznymi), którego założenia nie zostały osiągnięte i kosztów pośrednich. Warto również dodać, że każda sytuacja jest rozważana indywidualnie i jeśli we wniosku poprawnie zidentyfikowano ryzyka oraz zaplanowano sposoby zapobiegania, czy radzenia sobie

z sytuacją jego zmaterializowania, będzie to okoliczność przemawiająca za obniżeniem lub nawet odstąpieniem od stosowania zasady proporcjonalności.

Pytanie nr 16: Czy nieosiągnięcie wskaźników w danym roku skutkuje jakimiś sankcjami?

Nieosiągnięcie wskaźników w danym roku realizacji projektu nie skutkuje sankcjami. Istotne będzie natomiast zrealizowanie wartości docelowych wskaźników na zakończenie realizacji projektu. Patrz odp. dotycząca reguły proporcjonalności.

Pytanie nr 17: Czy Wnioskodawcy, którzy zakładają realizację projektu tylko dla osób zatrudnionych (tylko aktywizacja społeczna dla osób zatrudnionych) są zwolnieni z osiągnięcia wskaźnika efektywności zatrudnieniowej?

Zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Rozwoju i Finansów oraz *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020* (dalej: *Wytyczne w obszarze włączenia*) w odniesieniu do wszystkich projektów przewidujących aktywizację społeczno-zawodową osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, obowiązkowe jest zastosowanie kryteriów efektywności społecznej i efektywności zatrudnieniowej. Dodatkowo, zgodnie z kryteriami przyjętymi dla Podziałania 9.1.1, każdy projekt powinien zakładać osiągnięcie wskaźnika efektywności społecznej i efektywności zatrudnieniowej, w tym wskaźnika efektywności zatrudnieniowej na określonym minimalnym poziomie. Należy też mieć na uwadze, iż podstawowym celem działania 9.1 jest aktywne włączenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poprzez poprawę oraz wzmocnienie ich szans na zatrudnienie. Projekty w ramach tego Poddziałania powinny być zatem przede wszystkim ukierunkowane na realizację tego celu.

GRUPA DOCELOWA

Pytanie nr 18: Grupą docelową w projektach mogą być m.in. osoby doświadczające wielokrotnego wykluczenia. W jaki sposób to interpretować? Czy ta osoba musi być niepełnosprawna i równocześnie korzystać z pomocy społecznej?

Osoby doświadczające wielokrotnego wykluczenia rozumie się jako wykluczone z powodu więcej niż jednej przesłanki, o których mowa w ust. 27 lit. a-k Podrozdziału 1.2 Regulaminu konkursu.

Pytanie nr 19: Czy jest określona granica wiekowa dla uczestników projektu (zarówno dolna, jak i górna)?

Zgodnie z dokumentacją konkursową nie została określona granica wieku osób uczestniczących w projekcie. Jednak rekrutując uczestników do projektu należy pamiętać o zrealizowaniu wskaźnika efektywności zatrudnieniowej, co najmniej na minimalnym poziomie.

Pytanie nr 20: Jeżeli nie jest określona dolna granica wiekowa, czy kontrakt może być spisany z dzieckiem, jako uczestnikiem projektu?

Jeżeli uczestnikiem projektu jest osoba niepełnoletnia to kontrakt powinien zostać zawarty z jej prawnym opiekunem.

Natomiast w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej podział kompetencji pomiędzy rodziną zastępczą, a rodzicami biologicznymi dziecka określa art. 112¹ § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682), z którego wynika, iż obowiązki i prawa wykonywania bieżącej pieczy nad dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej, jego wychowania i reprezentowania w tych sprawach, a w szczególności w dochodzeniu świadczeń przeznaczonych na zaspokojenie jego potrzeb należą do rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka, kierującego placówką opiekuńczo-wychowawczą, regionalną placówką opiekuńczo-terapeutyczną lub interwencyjnym ośrodkiem preadopcyjnym. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie min. kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych, rozwój uzdolnień i zainteresowań oraz potrzeby emocjonalne i rozwojowe dziecka. W związku z powyższym zgodę na udział w projekcie, którego działania odpowiadają zakresowi określonymu w art. 40 ust. 1 pkt 3, 4 i 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.), dla dzieci i młodzieży przebywających w pieczy zastępczej mogą wydać osoby reprezentujące dziecko, tj. wykonujące bieżącą pieczę nad dzieckiem.

Pytanie nr 21: Czy osoby tworzące rodzinę zastępczą (rodzice zastępczy) mogą być uczestnikami projektu dla których spisuje się indywidualną ścieżkę udziału w projekcie?

Tak, jeżeli rodzice zastępczy spełniają przesłanki określone w definicji osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zgodnie z *Wytycznymi w obszarze włączenia*. Ponadto, w *Wytycznych* określono, że osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą lub kandydaci do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej mogą stanowić otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Zgodnie z SzOOP otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym stanowi grupę docelową.

Pytanie nr 22: Czy w ramach Projektu można realizować działania środowiskowe dla uczestników projektu i otoczenia, tj. wycieczki, ogniska itp. oraz w jakim zadaniu może się to mieścić?

SzOOP oraz Regulamin konkursu przewiduje jedynie realizację usług aktywnej integracji oraz usług społecznych. W ramach projektu istnieje możliwość objęcia wsparciem uczestników wraz z jego otoczeniem, ale tylko w zakresie wynikającym z indywidualnej diagnozy potrzeb. Decyzja co do ilości oraz nazw zadań należy do Wnioskodawcy. Jeżeli na etapie aplikowania o dofinansowanie Wnioskodawca przewiduje możliwość wystąpienia tego typu działań w stosunku do konkretnej grupy docelowej wówczas należy opisać i uzasadnić to we wniosku aplikacyjnym.

Pytanie nr 23: Czy w ramach PAL można realizować spotkania z Pracodawcami w celu promocji zatrudnienia grupy osób niepełnosprawnych ogółem, a nie tylko osób niepełnosprawnych będących uczestnikami projektu?

Wydatki na działania świadomościowe (m.in. kampanie informacyjno-promocyjne i różne działania upowszechniające) są niekwalifikowalne chyba, że wynikają z zatwierdzonego w Programie Operacyjnym typu projektu. Poddziałanie 9.1.1. nie przewiduje realizacji działań świadomościowych. Ponadto, zgodnie z zapisami SzOOP oddziaływanie na uczestników oraz otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w tym programy aktywności lokalnej) powinny służyć wzmacnianiu lub odbudowywaniu naturalnych systemów wsparcia, takich jak rodzina i lokalna społeczność.

Pytanie nr 24: Czy stopień niepełnosprawności jest weryfikowany tylko w momencie przystąpienia do projektu/rekrutacji? Co w przypadku, jeśli zaświadczenie o stopniu niepełnosprawności jest czasowe?

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020* status uczestnika weryfikowany jest w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie, rozumianego, co do zasady, jako przystąpienie do pierwszej formy wsparcia w ramach projektu.

Pytanie nr 25: Czy możemy aktywizować zawodowo osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, które posiadają orzeczenie o niezdolności do pracy?

Osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, które posiadają orzeczenie o niezdolności do pracy mogą być aktywizowane zawodowo, jeśli taka forma wsparcia wynika z identyfikacji indywidualnych potrzeb oraz potencjałów uczestnika. Ważne jest również, aby diagnoza potrzeb w takich przypadkach była przeprowadzona ze szczególną ostrożnością.

Pytanie nr 26: Czy rehabilitacja osób niepełnosprawnych (ON) lub zatrudnienie fizjoterapeuty dla ON w ramach nowych usług WTZ będzie kwalifikowalna? Czy będzie kwalifikowalna w ramach innych form wsparcia?

Zgodnie z *Wytycznymi w obszarze włączenia* usługi aktywnej integracji o charakterze zdrowotnym mogą być realizowane w projekcie w sposób uzupełniający – jeżeli celem tych usług jest wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy.

Pytanie nr 27: Jak indywidualnie wspierać otoczenie?

W ramach Poddziałania 9.1.1. wsparciem objęte może być otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, o ile jest to niezbędne dla zapewnienia indywidualizacji i kompleksowości wsparcia dla konkretnego uczestnika projektu. W przypadku niezbędności wsparcia otoczenia uczestnika (potwierdzonej diagnozą), rekomendujemy, aby stosowne adnotacje zostały zawarte w dokumentacji diagnostycznej.

FINANSE

Pytanie nr 28: Czy uczestnik odbywający staż może otrzymać stypendium stażowe, ew. w jakiej wysokości?

Beneficjent jest zobowiązujący wypłacić stypendium uczestnikowi odbywającemu staż w ramach projektu, a jego wysokość ustalana jest zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065 z późn. zm.) Dodatkowo, koszt obowiązkowych składek ubezpieczeniowych (emerytalnych, rentowych i wypadkowych) ponoszonych obligatoryjnie przez beneficjenta z tytułu stażu jest kosztem kwalifikowalnym, o ile Wnioskodawca uwzględni go w budżecie wniosku o dofinansowanie projektu (zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*).

Pytanie nr 29: Czy zasiłek wypłacany opiekunowi prawnemu na rzecz dziecka, które jest uczestnikiem projektu jest kwalifikowany jako wkład własny?

Zasiłek wypłacany opiekunowi prawnemu na rzecz uczestnika projektu może stanowić wkład własny w projekcie.

Pytanie nr 30: Czy w przypadku projektu do 100 tys. euro muszą stosować w całym projekcie uproszczone metody rozliczania projektu czyli ryczałt?

W przypadku projektów, których wartość środków publicznych nie przekracza 100 tys. euro, stosowanie kwot ryczałtowych jest obligatoryjne.

Pytanie nr 31: Czy osiągnięcie udziału własnego 15% tyczy się całego okresu trwania projektu –tj. dopuszczalna jest sytuacja, w której udział własny projektu 3-letniego zostanie osiągnięty np. w jednym roku a pozostałych dwóch już nie?

Wkład własny odnosi się do całego okresu trwania projektu, a nie do poszczególnych lat jego realizacji.

Pytanie nr 32: Czy udział własny „idzie za uczestnikiem” tzn. że udziałem własnym jest to świadczenie, które zostało przyznane konkretnemu uczestnikowi projektu?

Wkład własny należy wykazać jedynie w stosunku do osób, które uczestniczą w projekcie.

Pytanie nr 33: Czy w ramach Projektu można wypłacać zasiłki dla uczestników projektów?

Zasiłki mogą stanowić wkład własny, nie mogą być wypłacane ze środków dofinansowania na rzecz uczestników projektu.

Pytanie nr 34: Czy koszty pośrednie jako % kosztów bezpośrednich jest pomniejszany o wkład własny?

Koszty pośrednie rozliczane są z wykorzystaniem stawek ryczałtowych określonych w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020* (dalej: *Wytyczne w zakresie kwalifikowalności*) i stanowią określony procent kosztów bezpośrednich. Wkład własny może być wniesiony przez Beneficjenta zarówno w ramach kosztów bezpośrednich, jak i pośrednich. W przypadku wniesienia wkładu własnego w ramach kosztów pośrednich, kwota kosztów pośrednich przysługująca Beneficjentowi w formie dofinansowania (refundacja na konto Beneficjenta) zostanie automatycznie pomniejszona.

Pytanie nr 35: Czy zasiłki PFRON mogą być wkładem własnym biorąc pod uwagę fakt, iż to nie są środki PCPR? (czy zostały zaksięgowane projektowo? Czy IP wystarczy lista uczestników wraz z przelewami z PEFRON?)

W przypadku PCPR środki PFRON mogą stanowić wkład własny. Wkład własny powinien być wyodrębniony księgowo w sposób zgodny z polityką rachunkowości obowiązującą u danego

beneficjenta. Na potwierdzenie wniesienia wkładu własnego wymagane są dokumenty stanowiące podstawę refundacji przez PFRON oraz potwierdzenie dokonania zapłaty/refundacji.

Pytanie nr 36: Czy jeśli wartość projektu jest niższa niż 100 tys. Euro, a w projekcie będą realizowane zamówienia publiczne to czy projekt nie będzie mógł być realizowany za pomocą uproszczonych metod?

Zgodnie z zapisami *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności* projekty, w których wszystkie zadania/działania będą realizowane z zastosowaniem trybu, o którym mowa w Podrozdziale 6.5 *Wytycznych* (wydatki ponoszone zgodnie z zasadą uczciwej konkurencji tj. prawo zamówień publicznych oraz zasada konkurencyjności) rozliczać można wyłącznie na podstawie faktycznie ponoszonych wydatków. IOK w chwili obecnej nie widzi możliwości realizacji projektu realizowanego w ramach Poddziałania 9.1.1, gdzie wszystkie wydatki ponoszone byłyby zgodnie z ustawą pzp oraz zasadą konkurencyjności, ponieważ przynajmniej część wydatków nie będzie podlegała powyższemu procedurom.

Pytanie nr 37: Czy ubezpieczenie ryzyka realizacji projektu będzie kosztem kwalifikowalnym w ramach kosztów pośrednich?

Ubezpieczenie ryzyka realizacji projektu nie zostało wskazane jako wydatek niekwalifikowalny w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności* wydatków. Jednocześnie wydatek tego typu należy traktować jako koszty administracyjne stanowiące koszty pośrednie.

Pytanie nr 38: Czy wynajem pomieszczeń na potrzeby projektu jest kwalifikowalny?

Tak, koszty wynajmu pomieszczeń są wydatkami kwalifikowalnymi. Jeśli wynajmowane będą pomieszczenia dla personelu zarządzającego projektem to koszt najmu należy sfinansować w ramach kosztów pośrednich. Jeśli pomieszczenia będą wynajmowane na potrzeby realizacji wsparcia np. dla pracownika socjalnego do świadczenia pracy socjalnej to koszty najmu należy ująć w kosztach bezpośrednich. We wniosku należy precyzyjnie wskazać, do jakich celów zostaną wykorzystane wynajmowane powierzchnie.

Pytanie nr 39: Czy koszty pośrednie można rozliczać w stosunku do otrzymanych zaliczek, czy proporcjonalnie w stosunku do kosztów bezpośrednich?

Koszty pośrednie rozliczane są proporcjonalnie w stosunku do poniesionych kosztów bezpośrednich. IOK rekomenduje miesięczną lub kwartalną refundację kosztów.

Pytanie nr 40: Czy świadczenie integracyjne (środki z Funduszu Pracy za uczestnictwo w CIS) można wliczyć jako wkład własny do projektu?

Zgodnie z Interpretacją Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju DZF-IX-82258(1)-Maj/14 z dnia 19.12.2014r. środki z Funduszu Pracy dotyczące prac społecznie użytecznych mogą stanowić wkład własny w ramach projektów.

Pytanie nr 41: Czy piknik integracyjny jest kwalifikowalny jako forma wsparcia dla otoczenia?

W ramach projektu istnieje możliwość objęcia wsparciem uczestników wraz z jego otoczeniem w zakresie wynikającym z indywidualnej diagnozy potrzeb.

Pytanie nr 42: Na jakie konto należy przelać wkład własny pieniężny?

Wybór rachunku do obsługi środków wkładu własnego pieniężnego należy do Beneficjenta, niemniej jednak trzeba mieć na uwadze, że musi zostać zapewniona ścieżka audytu w zakresie finansowo – księgowym. IOK rekomenduje założenie subkonta do obsługi wkładu własnego.

Pytanie nr 43: Czy superwizja jest kosztem kwalifikowalnym w projekcie?

Usługa superwizji nie jest kosztem kwalifikowalnym. SzOOP oraz Regulamin konkursu przewiduje jedynie realizację wsparcia dla uczestników projektu, którymi są osoby, rodziny lub środowiska zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz otoczenie takich osób.

Pytanie nr 44: Czy w przypadku projektów partnerskich koszty pośrednie są liczone inaczej dla lidera projektu, a inaczej dla partnera?

Limit kosztów pośrednich nie jest różnicowany w zależności od tego, czy projekt jest realizowany w partnerstwie. Beneficjentów obowiązują limity kosztów pośrednich określone w *Podrozdziale 8.4 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności*.

Pytanie nr 45: W kontekście oceny potencjału projektodawcy - kogo dotyczy roczny obrót, gminy, czy OPS realizującego projekt?

Zgodnie z Instrukcją wypełniania wniosku o dofinansowanie w polu D2 wniosku należy wskazać roczny obrót podmiotu, który będzie stroną umowy o dofinansowanie projektu tj. w tym przypadku obrót gminy. Nie należy wskazywać obrotu realizatora projektu.

Pytanie nr 46: Jak rozumieć zapis: „Oświadczam, że przedmiotowy projekt, w części współfinansowanej ze środków publicznych nie podlega, nie podlegał w przeszłości oraz nie będzie podlegał w przyszłości wsparciu z innych publicznych, zewnętrznych źródeł finansowania, w tym w szczególności ze środków dotacji celowych budżetu państwa oraz programów operacyjnych, współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego oraz Europejski Fundusz Społeczny), Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego” – kiedy może nastąpić sytuacja, w której Beneficjent otrzyma finansowanie z innych źródeł na realizację projektu? Czy możliwe jest współfinansowanie środkami PFRON w projekcie?

Zapis w oświadczeniu wnioskodawcy zawartym we wniosku o dofinansowanie oznacza zakaz podwójnego finansowania wydatków w ramach projektu rozumianego zgodnie z *Podrozdziałem 6.7 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności**. W projekcie może natomiast wystąpić sytuacja, w której beneficjent wnosi do projektu wkład własny pochodzący np. ze środków Funduszu Pracy, środków PFRON (dot. PCPR) oraz innych programów krajowych/ regionalnych/ lokalnych, pod warunkiem, że zasady realizacji tych programów nie zabraniają wnoszenia ich środków do projektów EFS.

*Podwójne finansowanie oznacza m.in. otrzymanie na wydatki kwalifikowalne danego projektu lub części projektu bezzwrotnej pomocy finansowej z kilku źródeł (krajowych, unijnych lub innych) w wysokości łącznie wyższej niż 100% wydatków kwalifikowalnych projektu lub części projektu.

Pytanie nr 47: Czy został określony limit kwotowy kosztów wsparcia przypadającego na 1 uczestnika projektu?

Nie, kryteria konkursu nie określają limitu wydatków na 1 uczestnika. Wartość wydatków na 1 uczestnika w projekcie powinna wynikać z form wsparcia, które zostaną określone dla danego uczestnika i które będą wynikały z identyfikacji jego potencjałów i potrzeb.

Pytanie nr 48: Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy określa jak ma wyglądać PAI. Część społeczną realizuje OPS, a zatrudnieniową PUP. Jak w takiej sytuacji mają wyglądać przepływy finansowe w projekcie?

PROGRAM AKTYWIZACJA I INTEGRACJA (PAI) określony został w art. 62a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065 z późn. zm.). Działania w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych są realizowane przez PUP w ramach prac społecznie użytecznych, o których mowa w art. 73a ustawy, w wymiarze 10 godzin tygodniowo. Realizacja Programu Aktywizacja i Integracja przez OPS odbywa się na podstawie porozumienia o realizacji programu zawartego z PUP, które określa w szczególności: kryteria doboru i liczbę bezrobotnych; działania w zakresie integracji społecznej bezrobotnych, realizowane przez ośrodek pomocy społecznej; okres realizacji i przewidywane efekty, z podaniem mierników pozwalających ocenić indywidualne efekty; kwoty i źródła finansowania działań; sposób kontroli i zakres monitorowania. Działania w zakresie integracji społecznej bezrobotnych są realizowane przez OPS. Działania te są finansowane ze środków budżetowych gminy i mogą być współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Środki z Funduszu Pracy w zakresie prac społecznie użytecznych stanowią potencjalne źródło wkładu własnego w projektach OPS.

Pytanie nr 49: Czy kwalifikowalne są środki wypłacane rodzinie zastępczej w przypadku, gdy pełnię praw rodzicielskich ma rodzic biologiczny?

Tak, w przypadku, gdy uczestnikiem projektu jest osoba będąca w pieczy zastępczej, świadczenie wypłacane rodzinie zastępczej jest kwalifikowane o ile dotyczy uczestnika projektu. Wsparcie dla rodziny i pieczy zastępczej odbywa się zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jednocześnie zgodnie z zapisami *Wytycznych w obszarze włączenia*, Podrozdział 6.3, świadczenia wypłacane na podstawie ww. ustawy nie mogą być finansowane z EFS, mogą natomiast stanowić własny do projektu.

Pytanie nr 50: Czy wkładem własnym mogą być środki na wynagrodzenie pracownika socjalnego zatrudnionego w projekcie?

Tak, środki na wynagrodzenie pracownika socjalnego zatrudnionego w projekcie mogą stanowić wkład własny w projekcie.

Pytanie nr 51: Jaki jest sposób rozliczania kosztów pośrednich w projekcie?

Koszty pośrednie w projektach finansowanych z EFS są rozliczane wyłącznie z zastosowaniem stawek ryczałtowych, których wysokość jest określona w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności*. Koszty pośrednie rozliczane są proporcjonalnie w stosunku do poniesionych kosztów bezpośrednich. IOK rekomenduje miesięczną lub kwartalną refundację kosztów pośrednich.

Pytanie nr 52: Czy zorganizowanie konferencji na zakończenie realizacji projektu będzie kwalifikowalne, skoro nie można finansować działań świadomościowych?

Tak, jeśli jest ona niezbędna dla zrealizowania celów projektu, jednak wydatki związane z promocją projektu stanowią koszty pośrednie.

Pytanie nr 53: Usługi telekomunikacyjne są wskazane wśród kosztów pośrednich. Czy zakup telefonu, który będzie wykorzystywany w pracy pracownika socjalnego, musi zatem także być ujęty w kosztach pośrednich?

Koszt zakupu telefonu dla pracownika socjalnego może zostać ujęty w kosztach bezpośrednich, niemniej jednak taki wydatek należy jednoznacznie wskazać oraz przedstawić stosowne uzasadnienie we wniosku o dofinansowanie (np. w części dotyczącej uzasadnienia poziomu wydatków), gdyż oceniający nie powinien mieć wątpliwości, dlaczego Projektodawca zastosował takie rozwiązanie.

Pytanie nr 54: Czy kosztem kwalifikowalnym jest odpis na ZFŚS?

Odpis na ZFŚS stanowi wydatek kwalifikowalny w proporcji zgodnej z zaangażowaniem pracownika w projekcie (proporcjonalnie do okresu zatrudnienia oraz wymiaru etatu w projekcie). Natomiast niekwalifikowane są świadczenia realizowane ze środków ZFŚS dla personelu projektu.

Pytanie nr 55: Czy są jakieś reguły zatrudniania w zależności od wartości projektu? Czy wynagrodzenie personelu jest uzależnione od liczby odbiorców wsparcia w projekcie?

Rozwiązania przyjęte w projekcie powinny być zgodne z obowiązującymi wytycznymi oraz *Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności*. Ponadto, wydatki związane z wynagrodzeniem personelu powinny być ponoszone zgodnie z przepisami krajowymi, w szczególności zgodnie z Kodeksem pracy oraz z Kodeksem cywilnym. Ważne jest również, aby stawki wynagrodzenia korespondowały ze stawkami stosowanymi w danej jednostce na podobnych stanowiskach (efektywność kosztowa).

Pytanie nr 56: Czy ze względu na zwiększoną liczbę obowiązków pracowników socjalnych będą kwalifikowane dodatki do wynagrodzenia dla tych osób?

Tak, zgodnie z *Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności* w przypadku okresowego zwiększenia obowiązków służbowych danej osoby, wydatkami kwalifikowalnymi związanymi z wynagrodzeniem personelu mogą być również dodatki do wynagrodzeń, o ile zostały przyznane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa pracy, z zastrzeżeniem pkt 6 i 7 Rozdział 6.15.1 ww. *Wytycznych*.

Pytanie nr 57: Czy projekty o wartości powyżej 100 tys. EUR mogą wybrać formę uproszczoną rozliczania kosztów?

Nie, takie projekty muszą być rozliczane na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków.

Pytanie nr 58: Jak sprawdzane będzie kryterium obrotu? Które lata będą porównywane?

Za obrót jednostek sektora finansów publicznych należy przyjąć wartość wydatków poniesionych w poprzednim roku przez danego Wnioskodawcę/Partnera. W przypadku, gdy projekt trwa dłużej niż jeden rok kalendarzowy (12 miesięcy) wartość obrotów należy odnieść do roku realizacji projektu, w którym wartość planowanych wydatków jest najwyższa.

Pytanie nr 59: Pytanie o koszty pośrednie - czy w sytuacji, gdy dana osoba zaangażowana jest w realizację dwóch projektów obowiązuje go karta czasu pracy?

Nie, karta czasu pracy dotyczy tylko personelu zatrudnionego w ramach kosztów bezpośrednich. Do personelu projektu zaangażowanego w ramach kosztów pośrednich nie ma zastosowania podrozdział 6.15 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności*, za wyjątkiem pkt 7 podrozdziału 6.15.

Pytanie nr 60: Czy specjalista ds. rekrutacji może być w kosztach bezpośrednich?

Nie, specjalista ds. rekrutacji musi zostać wykazany w kosztach pośrednich.

Koszty pośrednie obejmują m. in. Koszty personelu zaangażowanego w zarządzanie i obsługę projektu.

W praktyce dotyczą zazwyczaj kosztów takich jak:

- koordynowanie i nadzorowanie projektu,
- rozliczanie, w tym monitorowanie,
- organizacja wsparcia w ramach projektu,
- prowadzenie rekrutacji w ramach projektu, w szczególności wyszukiwanie uczestników projektu, informowanie i prowadzenie spotkań informacyjnych o projekcie (ale nie koszt personelu udzielającego wsparcia i identyfikującego potrzeby grupy docelowej przy rekrutacji np. psychologa), informowanie o projekcie i jego promocja w, tym prowadzenie strony internetowej o projekcie oraz prawidłowe oznakowanie, a także koszt ogłoszeń rekrutacyjnych w mediach, na plakatach i ulotkach,
- obsługa kadrowa, księgowość i finansowa,
- obsługa sekretariatu/kancelarii
- obsługa prawna.

Zgodnie z interpretacją Ministerstwa Rozwoju w sprawie możliwości rozliczania kosztów rekrutacji uczestników projektów EFS perspektywy finansowej 2014-2020 w ramach kosztów bezpośrednich projektu (pismo z dnia 4 grudnia 2017 r.) w przypadku konieczności podjęcia przez beneficjenta aktywnych działań merytorycznych niezbędnych do pozyskania uczestników możliwe jest zakwalifikowanie ich do kosztów bezpośrednich w przypadkach, gdy: (1) projekt dotyczy grupy docelowej, do której dotarcie jest utrudnione i wymaga działań bezpośrednich, (2) rekrutacja do projektu wymaga merytorycznej weryfikacji wiedzy i umiejętności uczestników celem zakwalifikowania ich do odpowiedniej formy wsparcia, (3) rekrutacja wymaga merytorycznej oceny dokumentów składanych przez uczestnika/przeprowadzenia wstępnej weryfikacji podmiotu, który ma przystąpić do projektu. Rekrutacja może być realizowana samodzielnie przez OPS/PCPR i powinna być ujęta w kosztach pośrednich.

Jednak z uwagi na specyfikę konkursu ww. sytuacje raczej nie powinny pojawić się w projektach realizowanych w Poddziałaniu 9.1.1.

AKTYWIZACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA

Pytanie nr 61: Jak powinna przebiegać realizacja aktywizacji zawodowej we współpracy z PUP/NGO: czy ten podmiot ma zajmować się: pośrednictwem pracy i/lub organizacją szkoleń /staży i/lub doradztwem zawodowym, w tym na potrzeby diagnozy uczestnika?

Zakres współpracy w ramach aktywizacji zawodowej beneficjentów Poddziałania 9.1.1 Aktywna integracja RPO WM z pozostałymi jednostkami powinien być dostosowany do zakresu danego projektu. Diagnoza potrzeb nie stanowi usług aktywizacji zawodowej, a więc może być realizowana samodzielnie przez OPS/PCPR.

Pytanie nr 62: Czy współpraca PCPR z PUP jest obligatoryjna, czy można zlecić całość działań z zakresu aktywizacji zawodowej NGO?

Co do zasady współpraca z Powiatowymi Urzędami Pracy nie jest obligatoryjna. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy nie wskazuje PCPR jako realizatora PAI, w ramach projektów PCPR nie ma również obowiązku stosowania tego narzędzia. Biorąc jednak pod uwagę fakt, że osoby bezrobotne mogą być klientami PCPR, pożądana jest współpraca tych instytucji przy ustaleniu diagnozy, czy zakresu wsparcia.

Pytanie nr 63: Czy PAI można uczynić częścią projektu realizowanego w ramach 9.1.1? Czy w takim przypadku usługi społeczne w ramach PAI mogą być finansowane z projektu?

Tak, usługi aktywnej integracji o charakterze społecznym w ramach PAI mogą być finansowane z projektu. Dodatkowo w ramach PAI mogą być wdrażane wyłącznie instrumenty aktywizacyjne przewidziane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Pytanie nr 64: Co w przypadku, gdy na terenie danej gminy / powiatu żadna organizacja nie przystąpi do konkursu, by świadczyć usługi aktywizacji zawodowej?

Należy ponowić konkurs, jak również rozważyć możliwość realizacji aktywizacji zawodowej na podstawie innej formy określonej w *Wytycznych w obszarze włączenia*. Należy ponadto dodać, że wytyczne te nie definiują zasięgu terytorialnego, z którego ma pochodzić organizacja.

Pytanie nr 65: Czy są sprecyzowane jakieś kryteria (np. doświadczenia), jakie musi mieć organizacja, aby móc świadczyć usługi aktywizacji zawodowej dla uczestników?

Dokumentacja konkursowa do Poddziałania 9.1.1 RPO WM nie określa dodatkowych kryteriów dla organizacji, która ma świadczyć usługi aktywizacji zawodowej. Natomiast w celu efektywnej i sprawnej realizacji projektu należy wybierać te jednostki, które posiadają odpowiednie doświadczenie we współpracy z osobami zagrożonymi ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Pytanie nr 66: Jeżeli uczestnikiem projektu będzie osoba z niepełnosprawnością, która z uwagi na stan zdrowia nie jest zainteresowana aktywizacją zawodową, czy wówczas pomimo braku działań w tym obszarze, np. brak realizacji szkoleń zawodowych /staży etc., wsparcie kierowane do tej osoby tylko w aspekcie społecznym będzie wypełniało formułę "zapewnienia kompleksowego wsparcia"?

Uczestnik projektu objęty wyłącznie wsparciem w zakresie społecznym, spełnia formułę „zapewnienia kompleksowego wsparcia”. Punktem wyjścia powinna być kompleksowa diagnoza potrzeb, na podstawie której ustalana jest ścieżka wsparcia w ramach projektu, może z niej wynikać także potrzeba pracy nad zmianą postawy uczestnika, co w dłuższym horyzoncie czasu może wpłynąć na podjęcie aktywizacji zawodowej danego uczestnika.

Pytanie nr 67: Czy usługi aktywnej integracji, usługi społeczne oraz wsparcie dla otoczenia uczestników projektu może być realizowane w ramach jednego zadania?

Decyzja co do ilości oraz nazw zadań należy do Wnioskodawcy. Natomiast IOK rekomenduje, aby nie formułować zadania ogólnikowo pn. „Aktywna Integracja”.

Pytanie nr 68: Czy usługi społeczne mogą, czy też muszą służyć aktywnej integracji?

Zgodnie z zapisami SzOOP w konkursie wybrane zostaną projekty przewidujące realizację kompleksowych programów na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia. Jednocześnie usługi społeczne mogą być świadczone, o ile są one niezbędne dla zapewnienia indywidualizacji i kompleksowości wsparcia dla konkretnej osoby, rodziny i przyczyniają się do realizacji celów aktywnej integracji. Czyli usługi społeczne, aby mogły wystąpić w projekcie, muszą być niezbędne dla zapewnienia indywidualizacji i kompleksowości wsparcia uczestnika oraz przyczyniać się do realizacji celów aktywnej integracji.

Pytanie nr 69: Co należy rozumieć pod pojęciem „nowej oferty” w ramach WTZ?

Jest to wsparcie dotychczasowego uczestnika WTZ innymi usługami aktywnej integracji niż te, które dotychczas otrzymywał w ramach WTZ.

Pytanie nr 70: Czy usługi aktywnej integracji o charakterze zawodowym mogą być zlecone KIS/CIS jako zlecenie usługi merytorycznej?

Usługi aktywnej integracji mogą być zlecone KIS/CIS, o ile jednostki te prowadzone są przez podmioty wskazane w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Jeżeli CIS/KIS jest podmiotem danej jednostki samorządu terytorialnego, to wówczas może realizować aktywizację zawodową, o ile zostanie wskazany we wniosku o dofinansowanie projektu jako realizator. W takiej sytuacji nie występuje zlecenie usługi.

Pytanie nr 71: Jednym z instrumentów usług aktywnej integracji jest zatrudnienie wspierane. Zasady zatrudnienia wspieranego zostały określone w ustawie o zatrudnieniu socjalnym i w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zapisy, której ustawy są wiążące przy planowaniu zatrudnienia wspieranego w ramach projektu?

Planując zatrudnienie wspierane w projekcie należy brać pod uwagę zapisy ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu (Dz. U. z 2016 r. socjalnym).

Pytanie nr 72: Jeśli w projekcie założono organizację kursów zawodowych, to czy PCPR może je sam realizować?

Nie, kursy zawodowe stanowią usługi aktywnej integracji o charakterze zawodowym i mogą być realizowane jedynie przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie aktywizacji zawodowej wskazane w *Wytycznych w obszarze włączenia*.

Pytanie nr 73: Ośrodki Pomocy Społecznej nie wdrażają samodzielnie usług aktywizacji zawodowej. Czy takie działania jak: pozyskanie organizatorów stażu (pracodawców), wypłata stypendiów stażowych, czy finansowanie kosztów dojazdów uczestników także nie mogą być realizowane przez OPS?

Zakaz wdrażania samodzielnie przez OPS i PCPR usług aktywizacji zawodowej wynika z założenia, że w tym obszarze funkcjonują wyspecjalizowane podmioty świadczące usługi aktywizacji zawodowej wysokiej jakości, z których potencjału, dla dobra uczestnika projektu, należy skorzystać. Przekazanie zadań merytorycznych związanych z usługami aktywizacji zawodowej wyspecjalizowanym w tym zakresie podmiotom nie oznacza, że OPS, PCPR nie mogą realizować zadań „technicznych”, czy w pewnym sensie „organizacyjnych” w odniesieniu do tychże usług. Dlatego, w swoim zakresie zadań OPS, PCPR mogą zostawić wypłatę stypendiów, finansowanie kosztów dojazdu. Należy mieć jedynie na uwadze jakość przepływu informacji między podmiotami współpracującymi. Współpraca w pozyskiwaniu organizatorów stażu (pracodawców) jest również możliwa, np. jeśli OPS, PCPR posiada bazę pracodawców, z którymi współpracuje, może przekazać ją realizatorowi usług aktywizacji zawodowej. Nie będzie jednak uznane za zasadne przejęcie tego zadania przez OPS/PCPR, np. przydzielanie pracownikowi OPS, PCPR zadań związanych z wyszukiwaniem potencjalnych organizatorów stażu. To zadanie merytoryczne powinno zostać zrealizowane przez wyspecjalizowany podmiot. OPS, PCPR mogą jedynie wesprzeć realizatora usług zawodowych w zakresie wypełniania obowiązków „technicznych” w odniesieniu do tychże usług.

Pytanie nr 74: Czy doradztwo zawodowe może zostać przeprowadzone po diagnozie społecznej, tak aby do aktywizacji zawodowej kierować tylko tych uczestników projektu, dla których z indywidualnej identyfikacji potrzeb wynika, iż takiej aktywizacji wymagają?

Wsparcie poszczególnych uczestników projektu w Poddziałaniu 9.1.1 musi być obowiązkowo poprzedzone diagnozą, na podstawie której opracowywana jest indywidualna ścieżka reintegracji. W proces ten mogą być zaangażowani różni specjaliści (m.in. pracownik socjalny czy doradca zawodowy). Natomiast jedną z usług aktywnej integracji, która może być realizowana w ramach ścieżki reintegracji, jest poradnictwo zawodowe.

Pytanie nr 75: Jak będzie wyglądało zwiększenie ilości miejsc w CIS, w którym reintegracja zawodowa w większości realizowana jest u pracodawców, a nie w siedzibie CIS (projekt nie będzie zakładał rozbudowy infrastruktury CIS)?

Przewidziane w SZOOP wsparcie służące poprawie dostępu do usług reintegracji społecznej i zawodowej realizowanych przez CIS i KIS, powinno prowadzić do zwiększenia liczby miejsc, w których świadczone mogą być te usługi, dostępnych w ramach danego podmiotu.

Pytanie nr 76: Co w przypadku, gdy osoba bierna zawodowo chce skorzystać z kursu zawodowego?

Osoba bierna zawodowo może zostać objęta kursem zawodowym, jeśli taka forma wsparcia wynika z identyfikacji indywidualnych potrzeb oraz potencjałów uczestnika.

Pytanie nr 77: Czy na etapie pisania wniosku o dofinansowanie należy mieć dokładnie zdiagnozowane, ile osób będzie potrzebowało danego typu wsparcia?

Nie, wsparcie powinno być dostosowane do zdiagnozowanych potrzeb i predyspozycji poszczególnych osób. Przed zrekrutowaniem grupy docelowej oraz przed przeprowadzeniem indywidualnej diagnozy potrzeb i predyspozycji poszczególnych osób nie ma możliwości ustalenia tego typu danych. Warto jednak zauważyć, że wnioskodawca posiadając doświadczenie w realizacji podobnych przedsięwzięć jest w stanie przewidzieć orientacyjne ilości osób wspieranych różnymi formami pomocy, co pozwoli na poprawne zaplanowanie budżetu projektu.

CZAS TRWANIA PROJEKTU/TRWAŁOŚĆ

Pytanie nr 78: W regulaminie jest zapis, że projekty nie mogą trwać dłużej niż 36 miesięcy, czy zatem Beneficjent, który przygotowuje projekt np. 2-letni będzie się mógł starać o kolejne środki po zakończeniu swojego projektu w taki sposób aby zapewnić ciągłość zatrudnienia pracowników?(innymi słowy: czy nabory będą ogłaszane corocznie?)

Beneficjenci ubiegający się o środki w obecnym konkursie w ramach Poddziałania 9.1.1 RPO WM mogą ubiegać się o wsparcie również w kolejnych konkursach. Harmonogram naboru wniosków o dofinansowanie konkursów jest dostępny na stronie [rpo.malopolska.pl](http://www.rpo.malopolska.pl). Wstępnie kolejny nabór dla 9.1.1 jest planowany na rok 2019.

http://www.rpo.malopolska.pl/download/program-regionalny/o-programie/Harmonogram-naborow/RPRD_01022018.pdf

Pytanie nr 79: Jaki jest okres utrzymania efektów projektu po jego zakończeniu i czego one dotyczą?

Beneficjenci są zobowiązani do utrzymania trwałości utworzonych w ramach projektu podmiotów oraz miejsc po zakończeniu realizacji projektu, co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu. W przypadku wydatków ponoszonych w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego okres ten będzie wynosił 5 lat, a w odniesieniu do mikro, małych i średnich Przedsiębiorstw - 3 lata.

Pytanie nr 80: Trwałość projektu – jeśli w projekcie zaplanowano utworzenie CIS/KIS (bez infrastruktury) to czy działalność CIS/KIS po zakończeniu projektu musi odpowiadać analogicznemu okresowi jego działalności w projekcie?

Zgodnie z Wytycznymi beneficjent jest zobowiązany do zachowania trwałości utworzonych w ramach projektu podmiotów po zakończeniu realizacji projektu, co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu.

Pytanie nr 81: Czy jeśli w ramach projektu OPS „zleci” CIS części zadań związanych z aktywną integracją będzie obowiązywać trwałość?

Jeśli OPS zleci realizację części zadań związanych z aktywną integracją do CIS wtedy nie ma zastosowania obowiązek utrzymania trwałości miejsc w centrum, ponieważ środki w ramach projektu nie będą przeznaczone na utworzenie miejsc w danym podmiocie, a będą wykorzystane na zakup usługi aktywnej integracji.

Pytanie nr 82: Na czym polega obowiązek zachowania trwałości utworzonych w ramach projektu „podmiotów oraz miejsc” Czy chodzi o miejsca pracy?

Beneficjent zobowiązany jest do zachowania trwałości utworzonych w ramach projektu podmiotów tj. np. nowoutworzonych CIS, KIS i/lub trwałości miejsc świadczenia usług w mieszkaniach wspomaganych po zakończeniu realizacji projektu, co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu. Trwałość powinna być rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług.

Pytanie nr 83: Czy wymóg zachowania trwałości obowiązuje także w przypadku partnerstwa z CIS?

Jeśli w ramach projektu partner utworzy CIS (nową strukturę) wtedy obowiązkowe jest utrzymanie trwałości rezultatów projektu.

DORADCA ZAWODOWY

Pytanie nr 84: Czy zatrudnienie doradcy zawodowego tylko do przygotowania IPD będzie traktowane jako usługa aktywizacji zawodowej?

Zgodnie z Regulaminem konkursu w ramach projektu konieczne jest przeprowadzenie identyfikacji indywidualnych potrzeb oraz potencjałów uczestnika, działania te nie należą jednak do usług aktywnej integracji i osoba je wykonująca może być zatrudniona przez OPS/PCPR. Jeśli doradca zawodowy miałby realizować usługi aktywizacji zawodowej w ramach aktywnej integracji, nie powinien być zatrudniony przez OPS/PCPR, gdyż tego typu usługi mogą być realizowane jedynie przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie aktywizacji zawodowej wskazane w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*.

Pytanie nr 85: Czy doradca zawodowy musi pochodzić z PUP?

Nie. Doradca zawodowy nie musi pochodzić z PUP (tj. być zatrudniony w PUP). Współpraca z PUP jest rekomendowana przez IP, zgodnie z zapisami *Wytycznych w obszarze włączenia*. Patrz również na odpowiedź na pytanie nr 84.

Pytanie nr 86: Czy usługi doradcze mogą być zlecone? Czy doradca zawodowy może pochodzić z CIS/KIS/organizacji pozarządowej?

Doradztwo zawodowe jest elementem usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym. Regulamin konkursu nie określa, gdzie powinien być zatrudniony doradca zawodowy. Powinna to być osoba posiadająca odpowiednie kwalifikacje do realizacji ww. wsparcia dla grupy docelowej zaplanowanej w ramach projektu. Jednocześnie należy pamiętać o tym, że usługi aktywnej integracji o charakterze zawodowym mogą realizować jedynie podmioty wyspecjalizowane w tym zakresie (wymóg *Wytycznych w obszarze włączenia*), co powinno zostać odpowiednio opisane we wniosku.

Pytanie nr 87: Czy doradca zawodowy, który prowadzi działalność gospodarczą może być partnerem w projekcie?

Doradca zawodowy, który prowadzi działalność gospodarczą może być partnerem w projekcie, jego wybór następuje zgodnie z art.33 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020* (Dz. U. z 2017 poz. 1460 z późn. zm.)

Pytanie nr 88: Czy doradztwo i inne usługi zawodowe mogą być realizowane przez CIS/KIS, którego utworzenie jest dopiero planowane w projekcie?

Zgodnie z *Wytycznymi w obszarze włączenia* usługi aktywnej integracji o charakterze zawodowym są realizowane m.in. przez podmioty danej jednostki samorządu terytorialnego wyspecjalizowane

w zakresie reintegracji zawodowej, o ile zostaną wskazane we wniosku o dofinansowanie projektu jako realizatorzy projektu. W związku z powyższym, w treści wniosku o dofinansowanie należy wskazać, iż tworzony w ramach projektu KIS/CIS będzie realizował usługi aktywizacji zawodowej w stosunku do uczestników projektu.

INNE

Pytanie nr 89: Czy obowiązkowe jest partnerstwo z PUP?

Zgodnie z dokumentacją konkursową do Poddziałania 9.1.1 RPO WM nawiązywanie partnerstwa z Powiatowymi Urzędami Pracy jest nieobowiązkowe.

Pytanie nr 90: Czy realizator projektu tj. Powiat/PCPR może być pracodawcą dla uczestników swojego projektu? Beneficjent Poddziałania 9.1.1 Aktywna integracja RPO WM może być pracodawcą dla osób uczestniczących w projekcie?

Beneficjent Poddziałania 9.1.1 Aktywna integracja RPO WM może być pracodawcą dla osób uczestniczących w projekcie.

Pytanie nr 91: Limit cross-finansingu w projekcie wynosi 5% dofinansowania UE, natomiast limit na środki trwałe łącznie z C-F wynosi do 15% dofinansowania UE. Czy jeśli limit na CF nie zostanie w pełni wykorzystany to limit na środki trwałe nadal będzie wynosił do 15% dofinansowania UE czy zostanie zmniejszony?

Łączny limit na środki trwałe oraz C-F wynosi 15% dofinansowania UE, Jednocześnie wskazano, iż udział finansowania krzyżowego (cross-finansingu) nie przekracza 5% finansowania unijnego w projekcie. -Jeśli wnioskodawca nie wykorzysta w pełni limitu na C-F nadal będzie mógł wykorzystać limit 15 % odnoszący się łącznie do środków trwałych oraz C-F.

Pytanie nr 92: Czy jest możliwość zatrudnienia w projekcie asystenta osób niepełnosprawnych wykonującego pracę w środowisku?

Zgodnie z SzOOP środowisko osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności społeczności lokalne na obszarach zdegradowanych objętych rewitalizacją, stanowi grupę docelową w ramach Poddziałania 9.1.1. I podobnie jak otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym może być objęte wsparciem, o ile jest to niezbędne dla zapewnienia indywidualizacji i kompleksowości wsparcia dla konkretnego uczestnika projektu. Ponadto usługi społeczne muszą przyczyniać się do realizacji celów aktywnej integracji.

Pytanie nr 93: Czy osoba może być zatrudniona w projekcie np. na ½ etatu jako koordynator i na ½ etatu jako pracownik socjalny?

Nie ma przeszkód w angażowaniu jednej osoby na dwóch stanowiskach w ramach projektu, pod warunkiem, że spełnione są wszystkie wymogi określone w Podrozdziale 6.15.1 (Stosunek Pracy) *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności*. Przy czym należy pamiętać, że do personelu projektu zaangażowanego w ramach kosztów pośrednich nie ma zastosowanie Podrozdział 6.15, za wyjątkiem pkt. 7 tegoż rozdziału.

Pytanie nr 94: Mieszkania chronione –czy przez cały okres realizacji projektu w mieszkaniu chronionym musi być pełne obłożenie?

Co do zasady, miejsca utworzone w mieszkaniach chronionych powinny być w pełni wykorzystane, z ewentualnymi przerwami wynikającymi ze specyfiki funkcjonowania tej formy pomocy. W przypadku oceny zasadności finansowania takiego wsparcia brana będzie pod uwagę efektywność kosztowa. Należy również pamiętać o zachowaniu trwałości projektu oraz trwałości infrastruktury finansowanej w ramach cross-financingu.

Pytanie nr 95: Czy rekrutacja może być prowadzona w projekcie cyklicznie? Czy może być ciągła, prowadzona przez cały okres realizacji projektu?

Regulamin konkursu nie określa sposobu prowadzenia rekrutacji, powinna być ona jednak prowadzona w sposób dostosowany do charakteru projektu, wspieranych grup, wymogów konkursu, a harmonogram realizowanych zadań powinien być zaplanowany racjonalnie. W szczególności należy mieć na uwadze konieczność preferowania określonych grup wskazanych w *Wytycznych w obszarze włączenia*, co w przypadku rekrutacji ciągłej może wymagać zastosowania przez Beneficjenta odpowiednich rozwiązań, które to zagwarantują.

Pytanie nr 96: Czym charakteryzują się działania świadomościowe? Czy kwalifikowalne są działania promocyjne?

Dokumenty dotyczące wdrażania programów operacyjnych nie definiują jednoznacznie działań świadomościowych, jednak w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności* znajduje się informacja, że są to m.in. kampanie informacyjno-promocyjne i różne działania upowszechniające. Warto jednak zauważyć, że działania informacyjno-promocyjne projektu (np. zakup materiałów promocyjnych i informacyjnych, zakup ogłoszeń prasowych) stanowią koszty pośrednie.

Pytanie nr 97: Czy środki niewykorzystane przez Beneficjenta w danym roku mogą być automatycznie przenoszone na kolejny rok, czy taka zmiana wymaga zgody IP? Czy taka zmiana wymaga zmian we wniosku/zmian w harmonogramie?

W przypadku Poddziałania 9.1.1. środki UE pozostają na koncie projektu na koniec roku budżetowego. W zależności od rodzaju/wartości/przeznaczenia środków, z których powstały oszczędności możliwość dokonania zmian należy uzgodnić indywidualnie z opiekunem. Rodzaj zmian wymagających zgłoszenia do IP został ujęty we wzorze umowy.

Pytanie nr 98: Czy personel projektu musi być zgłaszany przez e-RPO?

Tak. Na etapie realizacji projektu beneficjent będzie przedstawiał informacje dotyczące personelu projektu w systemie e-RPO. Zakres informacji, który podlega zgłoszeniu jest zawarty we wzorze umowy o dofinansowanie projektu stanowiącym załącznik do regulaminu konkursu.

Pytanie nr 99: Czy diagnozę potrzeb może przeprowadzić w całości pracownik socjalny? Czy trzeba zatrudnić specjalistę, kogoś z zewnątrz?

Diagnoza powinna być przeprowadzona przez osobę/osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje, powinna być również kompleksowa i wszechstronna z zastosowaniem profesjonalnych narzędzi do obiektywnej oceny potencjałów i potrzeb uczestnika. Diagnoza jest kluczowym działaniem w ramach projektu.

Pytanie nr 100: Jakie dokumenty stanowią integralną część umowy?

Zgodnie z treścią wzoru umowy o dofinansowanie integralną część umowy stanowią następujące załączniki, przekazane za pośrednictwem Systemu e-RPO, opatrzone podpisem kwalifikowanym:

1. Załącznik nr 1: Dokument stwierdzający umocowanie do zawarcia niniejszej Umowy ze strony Beneficjenta;
2. Załącznik nr 2: Wniosek o dofinansowanie
3. Załącznik nr 3: Zasady przetwarzania danych osobowych
4. Załącznik nr 4: Harmonogram płatności
5. Załącznik nr 5: Oświadczenie o kwalifikowalności podatku VAT
6. Załącznik nr 6a: Instrukcja oznakowania miejsca, w którym jest realizowana inwestycja w ramach 9. Osi Priorytetowej Region spójny społecznie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014 – 2020, 9.1 Aktywna integracja, Poddziałanie 9.1.1 Aktywna integracja – projekty konkursowe wyłącznie dla OPS/PCPR
7. Załącznik nr 6b: projekt graficzny tablicy/plakatu „Małopolska myśli o (...)”.

Pytanie nr 101: Wnioskodawca powinien stosować stawki wynikające z rozeznania rynku przeprowadzonego przez IOK. Czy są dopuszczalne odstępstwa od tej zasady np. ze względu na specyfikę lokalnego rynku?

Zgodnie z Regulaminem konkursu dla Poddziałania 9.1.1 Aktywna integracja – projekty konkursowe wyłącznie dla OPS/PCPR Wnioskodawca powinien stosować ceny, które nie będą przekraczały cen wynikających z rozeznania rynku przeprowadzonego przez IOK, ujętych w Katalogu maksymalnych dopuszczalnych cen rynkowych dla przykładowych towarów i usług w projektach konkursowych, stanowiącym Załącznik nr 11 do Regulaminu. Wskazanie przez Wnioskodawcę stawki mieszczącej się w ww. katalogu nie oznacza jednak, że zawsze będzie ona uznana za prawidłową (akceptowalną). Nie ma zatem możliwości uznania za kwalifikowalne stawek wyższych niż podane w katalogu ze względu na występowanie na rynku ofert o wyższej wartości. Natomiast w sytuacji, gdy specyfika projektu uzasadnia zakup sprzętu lub usługi o parametrach innych niż wskazane w rozeznaniu, możliwe jest przyjęcie kosztu w wysokości odbiegającej od podanej w katalogu. Należy wówczas przedstawić odpowiednie wyjaśnienie we wniosku. Ponadto w innych, wyjątkowych przypadkach, gdy jest to szczególnie uzasadnione, Wnioskodawca może przyjąć stawkę wyższą od przyjętej w katalogu, jednak konieczne jest również przedstawienie we wniosku uzasadnienia, które będzie podlegało ocenie przez Komisję Oceny Projektów.

Pytanie nr 102: Kto powinien zostać wskazany jako wnioskodawca we wniosku o dofinansowanie w przypadku realizacji projektu przez OPS (nie chodzi o to kto ma być stroną umowy, ale o techniczny sposób wypełnienia wniosku)?

Właściwy sposób wypełniania tego pola to: Gmina X – OPS w ..... (nazwa miejscowości).

Pytanie nr 103: Kto może podpisać wniosek o dofinansowanie? Czy może to być dyrektor OPS?

Wniosek powinna podpisać osoba uprawniona do podejmowania wiążących decyzji w imieniu Projektodawcy na dzień złożenia wniosku. Może to być również dyrektor OPS, pod warunkiem, iż ma w tym zakresie odpowiednie i ważne pełnomocnictwo od Wójta / Burmistrza. Pełnomocnictwo to powinno zostać dołączone do wniosku o dofinansowanie projektu.

Pytanie nr 104: Czy agencja zatrudnienia może być partnerem w projekcie?

Tak, o ile zostanie wybrana zgodnie z art. 33 ust. 2 i 3 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.

Pytanie nr 105: Czy wniosek o dofinansowanie ma ograniczoną liczbę znaków?

Tak część pól posiada ograniczenia, jest to maksymalnie 30 tysięcy znaków dla pól:

- C.4 Krótki opis projektu,
- D.1.2 Opis grup docelowych,
- D.1.5 Sposób zarządzania projektem,
- D.2 Potencjał i doświadczenie Wnioskodawcy i Partnerów,
- E.2 Cel główny projektu

Jednocześnie dla pola D.1.4 Zadania realizowane w projekcie określony jest limit 5 000 znaków na każde zadanie.

Pole C.4 Krótki opis projektu objęte jest dodatkowym ograniczeniem liczby znaków – 2 000.

Pytanie nr 106: Czy we wniosku można stosować skróty?

Dozwolone jest stosowanie skrótów powszechnie używanych. Wniosek o dofinansowanie powinien być tak przygotowany, aby oceniający nie miał wątpliwości co dany skrót oznacza.

Pyt. nr 107

Czy koordynator projektu może być zatrudniony na umowę zlecenie?

Do personelu projektu zaangażowanego w ramach kosztów pośrednich nie mają zastosowania zapisy dotyczące angażowania personelu zawarte w podrozdziale 6.15 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności* za wyjątkiem pkt 7 podrozdziału 6.15, wskazującego, że osoba dysponująca środkami dofinansowania projektu (tj. osoba upoważniona do podejmowania wiążących decyzji finansowych w imieniu beneficjenta) nie może być prawomocnie skazana za przestępstwo przeciwko mieniu, przeciwko obrotowi gospodarczemu, przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, przeciwko wiarygodności dokumentów lub za przestępstwo skarbowe, co beneficjent weryfikuje na podstawie oświadczenia tej osoby przed jej zaangażowaniem do projektu.

Pytanie nr 108: Czy warunkiem realizacji projektu w ramach przedmiotowego konkursu jest posiadanie przez gminę/powiat Strategii rozwiązywania problemów społecznych?

Nie. *Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego (...)* nie nakładają takiego obowiązku. Konieczność opracowania ww. strategii wynika z przepisów ustawy o pomocy społecznej.

Pytanie nr 109: Ile projektów można realizować w tym samym czasie?

Na chwilę obecną nie ma ograniczeń w tym zakresie. Należy jednak rozsądnie planować liczbę i zakres realizowanych projektów uzależniając je od potencjału beneficjenta i potrzeb przewidywanej grupy docelowej.

Pytanie nr 110: Działania świadomościowe są niekwalifikowalne. Czy w budżecie projektu może zostać ujęte opracowanie ulotki informującej jak można skorzystać ze wsparcia OPS /PCPR?

W ramach kosztów pośrednich kwalifikowane jest opracowanie ulotki informującej o projekcie, tj. promocja projektu, a nie danego OPS/PCPR.

Pytanie nr 111: Czy uczestnikiem projektu może być osoba, która była uczestnikiem projektu realizowanego w ramach 9.1.1 w I edycji konkursu?

W szczególnych i uzasadnionych przypadkach tak, o ile zakres wsparcia w obecnym projekcie nie będzie powielał zakresu z poprzedniego projektu. Należy dodatkowo uzasadnić udział takiej osoby poprzez wskazanie niezrealizowanych rezultatów projektu z I edycji konkursu w odniesieniu do tego konkretnego uczestnika albo uzasadnić, że udział tej samej osoby jest konsekwencją zaplanowanej dla niej uprzednio ścieżki wsparcia będącej elementem ścieżki reintegracji osoby zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Ścieżka reintegracji danego uczestnika może być realizowana w ramach jednego projektu lub – ze względu na złożoność problemów i potrzeb danej osoby, rodziny lub środowiska – wykraczać poza ramy jednego projektu i być kontynuowana w innym projekcie lub pozaprojektowo.

Należy przy tym pamiętać, że uczestnikiem projektu nie może być osoba, która jest uczestnikiem projektu realizowanego w tym samym czasie w ramach RPO WM 2014-2020, w którym przewidziane są tego samego rodzaju wsparcia i zmierzają do osiągnięcia tych samych kwalifikacji/kompetencji/wiedzy. Wymóg ten jest weryfikowany na podstawie oświadczenia uczestnika projektu. Beneficjent zobowiązany jest na etapie rekrutacji poinformować potencjalnych uczestników projektu o takim wymogu i w umowie z uczestnikami zawrzeć postanowienia w tym zakresie.

Pytanie nr 112: Jak szczegółowo formułować budżet projektu?

Przede wszystkim trzeba zaplanować liczebność grupy docelowej oraz godziny wsparcia przewidziane dla każdego uczestnika projektu. Nie można sformułować zadania pn. „Aktywna Integracja”, gdyż zakres zadania będzie zbyt ogólny. Poziom jego szczegółowości będzie wynikał ze wstępnej diagnozy potrzeb i potencjałów grupy docelowej przeprowadzonej przez Wnioskodawcę. Ocena projektu uwzględniać będzie m.in. trafność doboru form wsparcia i planowanych zadań w odniesieniu do celu projektu i zidentyfikowanych problemów, specyficznych potrzeb grupy docelowej, obszaru, na jakim będzie realizowany projekt oraz innych warunków i ograniczeń, w tym także spójność i logikę zaplanowanej sekwencji zadań (harmonogram realizacji projektu). Nie została określona minimalna liczba zadań. Liczba zadań powinna wynikać z diagnozy grupy docelowej, z której wyniknie liczba i charakter zadań. Zdefiniowane we wniosku zadania powinny pozwolić beneficjentowi w trakcie realizacji projektu na zastosowanie usług aktywnej integracji oraz uzupełniająco usług społecznych wynikających z IPD danego uczestnika projektu. Należy także pamiętać, że w pierwszej kolejności

należy określić zadania dot. aktywizacji społecznej, a później pozostałe wynikające z kompleksowej diagnozy potrzeb uczestników projektu.

Pytanie nr 113: Jakie usługi może realizować CIS?

CIS/KIS realizują usługi reintegracji społecznej i zawodowej. Usługi świadczone przez CIS/KIS w takim zakresie (zarówno społecznym i zawodowym) są uznawane za kompleksową usługę aktywnej integracji, obejmującą aktywną integrację społeczną i zawodową.

Pytanie nr 114: Jakie usługi zdrowotne mogą być realizowane w odniesieniu do uczestników projektu?

Usługi zdrowotne oceniane są indywidualnie. Ich zastosowanie jest uzasadnione, o ile znosi to lub złagodzi bariery oddalające uczestnika projektu od rynku pracy.